

Sygn. akt II Ca 1662/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Rafał Kubiak

Sędziowie: SSO Anna Kulczewska-Garcia

SSR del. Anna Tarasewicz (spr.)

Protokolant: p.o. stażysty Lidia Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu

z dnia 19 października 2018 r.

sygn. akt I C 467/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) zasądzoną w punkcie 1 kwotę 10.518,98 zł obniża do kwoty 8.467,54 zł, zaś kwotę 10.118,78 zł do kwoty 8.067,34 zł, oddalając powództwo co do należności głównej w pozostałym zakresie;

b) w punkcie 3 zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.702,42 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 553 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Anna Kulczewska-Garcia Rafał Kubiak Anna Tarasewicz

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 października 2018 r. Sąd Rejonowy w Wągrowcu zasądził od pozwanego (...) S.A. na rzecz powoda M. S. kwotę 10.518,98 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 10.118,78 zł od dnia 26.06.2018 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 400 zł od dnia 27.01.2018 r. do dnia zapłaty

W pkt. 2 umorzono postępowanie w części dotyczącej 5977,62 zł oraz odsetek od kwoty 16.486,11 zł od dnia 22.01.2017 r. do dnia 25.06.2018 r., zaś w pkt. 3 zasądzono od pozwanej spółki na rzecz powoda kwotę 5.532,27 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę powyższego orzeczenia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i poczynione rozważania prawne:

W dniu 21 grudnia 2016 r. doszło do kolizji, w wyniku której uszkodzony został samochód L (...) należący do powoda. Sprawca zdarzenia posiadał umowę ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. Powód zgłosił szkodę u pozwanego, który przyznał odszkodowanie w wysokości 7.124,20 zł. Kwota ta nie została wypłacona w postępowaniu likwidacyjnym, lecz uiszczona w toku postępowania sądowego. Powód przed wszczęciem postępowania zlecił wykonanie kosztorysu naprawy pojazdu, za który zapłacił 400 zł.

Sąd I instancji ustalił, że koszt przywrócenia pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wynosił:

- 16.096,40 zł brutto – przy zastosowaniu oryginalnych części zamiennych pochodzących od producenta pojazdu

- 14.044,96 zł brutto – przy zastosowaniu oryginalnych części zamiennych pochodzących od producenta pojazdu i zamienników oryginalnych części.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, że szkoda jakiej doznał powód na skutek zdarzenia z dnia 21 grudnia 2016 r. opiewała na kwotę 16.096,40 zł. Odwołując się do treści art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, wskazano, że odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym. Podstawą prawnej tej odpowiedzialności jest art. 415 kc w zw. z art. 436 kc. W przedmiotowej sprawie, pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności, a sporna pozostawała jedynie wysokość szkody. Sąd Rejonowy wskazał, iż biegły, który sporządził opinie w przedmiotowej sprawie, ustalił wysokość szkody w dwóch wariantach: przy zastosowaniu oryginalnych części zamiennych pochodzących od producenta pojazdu i jak też zamienników oryginalnych części. Sąd przyjął pierwszy z tych wariantów podkreślając, że nie budzi obecnie wątpliwości, iż poszkodowany nie posiada obowiązku stosowania przy naprawie pojazdu części nieoryginalnych, używanych, o ile zastosowanie części nowych nie spowoduje wzbogacenia poszkodowanego. W opinii wyraźnie wskazano, że ta ostatnia okoliczność nie wystąpiła, zaś uszkodzone części nie były wyeksploatowane. Ponadto nie ujawniono w sprawie, aby uszkodzone części nie były oryginalnymi częściami producenta.

Sąd za zasadne uznał także żądanie zwrotu kwoty 400 zł poniesionej przez powoda na wykonanie prywatnej ekspertyzy.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego kwotę 10.518,78 zł z odsetkami od kwoty 10.118,78 zł od dnia 26 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 400 zł od dnia 27 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty, umarzając postępowanie w pozostałym zakresie wobec cofnięcia pozwu. Zasądzona kwota uwzględnia wypłaconą w toku postępowania kwotę 7.124,21 zł, która w części została zarachowana na odsetki za opóźnienie (1.146,59 zł) a w części na kapitał (5.977,62 zł).

Od powyższego wyroku apelacja wniosła pozwana, zaskarżając wyrok w części co do pkt. 1 wyroku w zakresie w jakiej zasądzono od pozwanej kwotę ponad 8067,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26.06.2018 r. do dnia zapłaty (tired pierwszy) oraz ponad kwotę 400 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27.01.2018r. do dnia zapłaty (tired drugi), tj. co do kwoty 2.051,44 zł oraz pkt. 3 w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 354 § 1 i 2 kc i art. 826 §1 kc w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze

Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez błędne ich zastosowanie i pominięcie tym samym zasady – obowiązku wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszenia jej rozmiarów;

2. naruszenia prawa procesowego tj. art. 233 §1 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego, wskutek czego pominięcie przez sąd, iż istniała w okolicznościach niniejszej sprawy możliwość przywrócenia stanu pojazdu sprzed szkody, a tym samym ustalenia niższych kosztów naprawy pojazdu.

W świetle zgłoszony zarzutów apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 1 w części tj. poprzez oddalenie powództwa co do kwoty 2051,44 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26.06.2018 r. do dnia zapłaty (tired 1) oraz w pkt. 3 poprzez stosunkowe rozdzielanie między stronami kosztów postępowania przed sądem I instancji stosownie do wyniku postępowania;

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem II instancji.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za własne. Jednak w tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji błędnie jednak uznał, że powodowi należy się odszkodowanie w wysokości przyjętej w orzeczeniu.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003r. Nr 124 poz. 1152 z późn. zm dalej u.o.o.) umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego ubezpieczeniem za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń trwa przez okres wskazany w umowie i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie (art. 12 ust.1 cyt. ustawy). Odszkodowanie wypłaca się zaś w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem, nie wyższej jednak niż do wysokości sumy gwarancyjnej w umowie (art. 13 ust. 2 cyt. ustawy). Rozdział 2 cytowanej na wstępie ustawy w sposób szczegółowy określa zasady ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zgodnie z art. 34 ust. 1 u.o.o. z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną szkodę, której następstwem jest m.in. uszkodzenie lub zniszczenie mienia. W myśl zaś postanowień art. 36 ust.1 ustawy – odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do umówionej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej, przy czym suma gwarancyjna nie może być niższa niż równowartość w złotych w przypadku szkód w mieniu - 1.000.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych.

Sąd Okręgowy zgadza się z ugruntowanym stanowiskiem wyrażonym w judykaturze Sądu Najwyższego, iż dla powstania odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela istotne znaczenie ma fakt powstania szkody, a nie fakt jej naprawienia. Fakt naprawienia rzeczy (samochodu) nie ma też znaczenia dla określenia wysokości przysługującego poszkodowanemu odszkodowania ubezpieczeniowego, ponieważ wysokość ta powinna odpowiadać kosztom wyrównania uszczerbku, jaki pojawił się w majątku poszkodowanego po powstaniu wypadku komunikacyjnego, a więc – kosztom przywrócenia pojazdowi jego wartości sprzed wypadku. Sąd orzekający podziela przy tym pogląd, iż w sytuacji szkody komunikacyjnej efekt w postaci jej naprawienia ma miejsce wtedy, gdy w wyniku prac naprawczych uszkodzony pojazd doprowadzony zostaje do stanu technicznej używalności sprzed jego uszkodzenia, a sposób przywrócenia stanu poprzedniego nie wpłynie negatywnie na wartość rynkową pojazdu, jak też nie doprowadzi

do niezasadnego wzbogacenia poszkodowanego. Należy bowiem podkreślić, że w przypadku naprawienia szkód rozliczanych z umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów należy kierować się naczelną zasadą dotyczącą sposobu naprawienia szkody tj. przywrócenia pojazdu do stanu sprzed wypadku (por. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu 7 sędziów w sprawie III CZP 150/06). Nadto, jak zaznaczył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 13.06.2003r. (III CZP 32/2003) odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku.

Z zasady wyrażonej w art. 363 § 1 k.c. wynika, że w razie uszkodzenia rzeczy w stopniu umożliwiającym przywrócenie jej do stanu poprzedniego osoba odpowiedzialna za szkodę obowiązana jest zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego rzeczy uszkodzonej. Do wydatków tych należy zaliczyć także koszt nowych części i innych materiałów, których użycie było niezbędne do naprawienia uszkodzonej rzeczy. Pogląd ten został zaprezentowany chociażby w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 05.11.1980r. (III CRN 223/80, por. uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20.10.1972r., II CR 425/72). Takie stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie. Natomiast jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że taka naprawa prowadzi do wzrostu wartości pojazdu, odszkodowanie może ulec obniżeniu o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi.

W przedmiotowej sprawie apelujący nie kwestionuje, iż obciąża go obowiązek wypłaty odszkodowania w związku z uszkodzeniem pojazdu, które równe jest kosztom naprawy przy użyciu części nowych. Spór dotyczy jedynie tego, czy przy ustalaniu wysokości poniesionej przez powoda szkody należy uwzględnić koszty naprawy przy użyciu części oryginalnych, czy też części zamiennych o jakości Q. Jak wynika z opinii biegłego zarówno naprawa przy użyciu wyłącznie części oryginalnych O, jak i częściowo przy użyciu części oryginalnych i częściowo części zamiennych Q (a ściślej dotyczy to dwóch elementów reflektora lewego i lampy przeciwmgielnej lewej) przywróci pojazd do stanu sprzed zdarzenia. Sąd Rejonowy zlecając biegłemu opinię nakazał mu ustalenie wysokości kosztów naprawy pojazdu koniecznych do przywrócenia pojazdu do stanu sprzed szkody. Nie wskazano przy tym biegłemu żadnych ograniczeń czy założeń które biegły miałby uwzględnić w zakresie użytych do naprawy części. Odpowiadając na takie pytanie biegły wskazał dwa warianty kosztów naprawy. Skoro tak, to należało uznać, że oba pozwolą na przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia. To wynika także z sformułowania biegłego w opinii (k. 84 akt), gdzie biegły wyjaśniał, że przyjęcie części alternatywnych o jakości „PC”, „P”, „PJ” nie gwarantuje przywrócenie pojazdu do stanu sprzed kolizji. A contrario więc tylko zastosowanie części oryginalnych bądź zamienników części oryginalnych taka gwarancję daje.

Konieczne była więc ocena, czy przyjęcie kosztów naprawy przy częściowym użyciu części zamiennych o jakości Q, spełni postulat pełnej rekompensaty poniesionej przez powoda szkody.

Jak wskazano w postanowieniu SN z dnia 20.06.2012 r. (i to stanowisko tutaj. Sąd w pełni aprobuje), poszkodowany może żądać od ubezpieczyciela kwoty odpowiadającej wszelkim celowym i ekonomicznie uzasadnionym wydatkom służącym do przywrócenia stanu poprzedniego, przy czym koszty te muszą być odnoszone do każdego indywidualnego przypadku. Inna jest bowiem sytuacja poszkodowanego, w którego pojeździe uległy uszkodzeniu lub zniszczeniu części oryginalne, które także w braku uszkodzenia wcześniej czy później i tak musiałyby zostać wymienione ze względu na naturalny proces zużywania (części o krótszym okresie przydatności niż sam pojazd, takie jak np. opony, akumulator, okładziny hamulców, zawieszenie przednie, amortyzatory, tłumik, niekiedy także pełne lakierowanie), a inna, gdy uszkodzeniu lub zniszczeniu uległy części oryginalne, których okres trwałości odpowiada żywotności samego pojazdu. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że nie budzi wątpliwości, że oryginalność części wykorzystywanych do naprawy pojazdu stanowi istotny czynnik decydujący o tym, czy naprawa jest wystarczająca dla przywrócenia jego do stanu poprzedniego. Jest oczywiste, że ich dobór może prowadzić do pogorszenia położenia poszkodowanego. Pogorszenie takie miałyby miejsce zarówno wtedy, gdyby użyta część była częścią gorszą (pod istotnymi względami) od tej, która uległa uszkodzeniu, jak i wtedy, gdyby równowartość „restytucyjna” części zastępczej byłaby niepewna. Nie oznacza to jednak, że w razie uszkodzenia części pochodzącej bezpośrednio od producenta pojazdu, do naprawy albo obliczania kosztów naprawy mogą być wykorzystane tylko ceny takich części („części oryginalnych bezpośrednio pochodzących od producenta pojazdu”). W ten sam sposób należy co do zasady ocenić wykorzystanie przy ustalaniu odszkodowania także innych części nowych, które są tej samej jakości, co części pochodzące bezpośrednio od producenta pojazdu,

oznaczone jego znakiem towarowym albo logo (rozprowadzone w opakowaniach w ten sposób oznaczonych) i dystrybuowane w ramach jego sieci dystrybucji.

Takimi częściami są występujące w obrocie części wyprodukowane przez tego samego producenta części, który dostarcza producentowi pojazdu części do montażu pojazdów lub części zamienne. Są to części produkowane zgodnie ze specyfikacjami i standardami produkcyjnymi, ustalonymi przez producenta pojazdu, a więc części dokładnie tej samej jakości co części pochodzące bezpośrednio od producenta pojazdu, a różniące się tylko oznakowaniem. Stąd ich użycie należy co do zasady uznać za równoważne użyciu części oryginalnych. Taki wniosek wynika także z opinii biegłego sądowego B. D., który jednoznacznie wskazał, że zarówno użycie części oryginalnych jak i częściowo zamienników części oryginalnych o jakości Q przywróci pojazd do stanu sprzed szkody. Oba warianty spełniać będą postulat pełnej restytucji poniesionej przez powoda szkody.

Jak wskazano w cyt. wyżej uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 czerwca 2012 r., w niektórych przypadkach zasadne będzie przy ustaleniu wysokości odszkodowania wykorzystanie jedynie cen części oryginalnych. Jako przykład przywołano sytuację, w której uszkodzeniu podlegałyby pojazd będący jeszcze na gwarancji producenta, który wymaga od autoryzowanych warsztatów, by w ramach napraw gwarancyjnych korzystały wyłącznie z części zamiennych dostarczanych przez producenta na potrzeby tych napraw. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie zachodzi, bowiem pojazd L. (...) należący do powoda pochodzi z 2004 r. Za przyjęciem odszkodowania przy zastosowaniu części oryginalnych może także przemawiać szczególny interes poszkodowanego, w sytuacji gdy pojazd był dotychczas serwisowany i naprawiany wyłącznie przy użyciu części oryginalnych, tzn. pochodzących od producenta, a kontynuacja takiej „historii” pojazdu może wpłynąć na jego wartość handlową lub też gdy poszkodowany potwierdzi swój uzasadniony interes w dokonaniu naprawy z wykorzystaniem części oryginalnych przez to, że jej faktycznie dokonana. Także ta okoliczność nie miała miejsca w przedmiotowej sprawie, a przynajmniej powód jej nie wykazał.

Należało więc uznać, że przyjęcie kosztów naprawy przy częściowym zastosowaniu części równoważnych częściom oryginalnym w pełni zaspokoi poniesioną przez poszkodowanego szkodę, skoro taka naprawa przywróci pojazd do stanu przed kolizji.

Wobec powyższego uznając apelację za uzasadnioną obniżono zasadzoną kwotę o 2.051,44 zł, oddalając w pozostałym zakresie należność główną. Zmianie podlegało także rozstrzygnięcie w pkt. 3 wyroku dotyczące kosztów postępowania. Powód ostatecznie wygrał więc proces w ok. 20 %, stąd w tym zakresie powinien go obciążać obowiązek poniesienia kosztów postępowania. Koszty te łącznie wyniosły 9149,27 zł, z czego 20 % to 1829,85 zł. Skoro powód poniósł koszty w kwocie wyższej (5532,27 zł) to należało zasądzić od pozwanego kwotę 3702,42 zł. Powyższe rozstrzygnięcie znajduje uzasadnienie w treści art. 100 kpc.

W pkt. II orzeczono o kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc w z § 2 pkt. 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018, poz. 265 j.t.). Kosztami postępowania apelacyjnego pozwanego, na które złożyły się: opłata od apelacji – 103 zł oraz koszty zastępstwa procesowego 450 zł, należało obciążyć powoda, jako stronę przegrywającą postępowanie apelacyjne.

SSO Anna Kulczewska – Garcia SSO Rafał Kubiak SSR Anna Tarasewicz